Р Е Ц Е Н З И Я

от доц. д-р Ива Банкова Монева

относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор" в професионално направление 3.8 „Икономика", докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност" (Счетоводство)

автор на дисертационното изследване: Александрина Пламенова Алексиева-Николова, докторант от катедра „Счетоводна отчетност" при СА „Д. А. Ценов", Свищов

тема на дисертационното изследване: „Счетоводно-правни аспекти на малките и средни предприятия"

основание за представяне на рецензията: участие в състава на научно жури, съгласно заповед № 1149 от 18.12.2019 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов", Свищов

I. *Общо представяне на дисертационния труд*

Дисертационният труд съдържа 192 страници, от които 181 страници основен текст, библиография и приложения. Включва 19 фигури и 3 таблици. Логиката на дисертацията следва възприетата традиционна структура и се състои от увод, три глави, заключение, библиография и приложения (7 броя). Посочената структура на труда и неговото основно съдържание са почти подчинени на темата и на формулираните в увода обект, предмет, изследователски проблем, теза, цел и задачи. Липсват ограничения на изследването. Библиографията обхваща 119 източника, не подредени според изискванията за подредба

на библиографска справка. Цитирано е коректно, но цитирането е организирано по смесен стандарт, което не е прието за такива разработки като дисертационно изследване. Част от цитираните източници, които са в подкрепа на изложението, са морално остарели.

Не се установяват отклонения от нормите на научната и професионалната етика.

Авторефератът е композиран съгласно изискванията и отразява основните части от дисертацията. В автореферата са включени ограничения на изследването.

II. Преценка на форма и съдържание на дисертационния труд

Формулирана и защитена е изследователска теза. Това, от една страна, е основание за характеризиране на дисертационното изследване като завършено, а от друга страна, като опит за отговор на настоящите теоретико–приложни и приложно-практически потребности по отношение на работата от разстояние в счетоводните кантори. Това, което липсва е дефиниране на понятията електронна работна среда, мобилна работна среда и дистанционна работна среда. В изследването те се отъждествяват и се остава с разбирането, че авторът ги използва като синоними. Дистанционната работна среда може да се отъждести с изнесено работно място, работно място в домашни условия, работа от разстояние. Електронната среда е дигиталната среда, в каквато счетоводните кантори отдавна работят. Когато се остави читателят да интерпретира, не се разбира какво авторът има предвид и какво защитава.

Използваните методи за изследване са обективно необходимия и приложим инструментариум съобразно изследователската теза, предмет и обект на разработката. Подбрани са коректно. На места в

текста са организирани обобщения и изводи. Проличават авторовите знания по проблеми, особено по правни такива и способността за осъществяване на анализ.

В стилово отношение работата е на добро ниво. В графично отношение има какво да се желае. Обемът е оптимален и главите на изследването са композирани съразмерно.

Част от авторовите виждания получават съответната публичност. Докторантът публикува самостоятелно 2 статии и 2 доклада. В тези публикации се интерпретират проблеми, разработени в труда. Всички те отразяват отделни моменти от дисертацията и по този начин преди окончателното ѝ оформяне и защита са апробиран и съществени части от нея.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационното изследване

Намирам, че приносите на Александрина Алексиева - Николова в дисертационния труд са следните:

✓ Изведено е собствено определение на понятието „малко и средно предприятие“ (МСП), с характеристика на правната и икономическата му природа, и показатели за категоризирането му като такова.

✓ Изяснена е безспорната връзка между дигитализацията и новият модел на организация на работното място в счетоводните кантори, повечето от които се класифицират като МСП. Изследвани са и възможностите за моделиране на нов вид работна среда – дистанционна. Проучени са етапите при преминаването към дистанционна работна среда и са предложени собствени два варианти на модели на организация на работата.

✓ Извършен е PEST анализ на икономически фактори, с цел да се направи оценка на външната среда и адаптирането на дистанционното работно място във вътрешната среда на счетоводните кантори. Аргументира се становището, че с използването на изнесено работно място на счетоводните работници се очертават основно предимства.

✓ Въз основа на авторово анкетно проучване е анализирано текущото състояние и бъдещото разработване на дистанционно работно място в счетоводни кантори и е доказано положително отношение и готовност за прилагане му от страна на бизнеса.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд

✓ В дисертационния труд се съдържат някои неточности и непълноти. Някои от критичните бележки са направени по-горе в рецензията. Нещо по-съществено е това, че се установява частично несъответствие между заглавието на дисертационния труд, наименованието на някои глави и параграфи с текста в изследването. Остава се с впечатлението, че ще се разглеждат всички счетоводно-правни аспекти на малките и средните предприятия. Целесъобразно е въпросите, които се разглеждат да са подчинени на заглавието.

✓ Качественото управление и контролът на работния процес е проблем при работата от разстояние. Как докторантът би организирала качествено управление и контрол в работата от разстояние в счетоводните кантори, ако тя е собственикът на бизнеса?

✓ Препоръката, която отправям към докторанта, е в пожеланието в бъдещата си работа да задълбочи още практико-приложните въпроси, разработвани в настоящия труд, тъй като тяхната

актуалност и значимост ще продължава да е важна, особено в дигитализиращия се свят.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Дисертационният труд притежава необходимата научна значимост за една докторска дисертация, което ми дава основание да го приема за завършен.

Като член на научното жури давам своята ***положителна оценка*** на дисертационния труд „Счетоводно-правни аспекти на малките и средни предприятия" на Александрина Пламенова Алексиева-Николова и предлагам на научното жури да и бъде присъдена образователна и научна степен „доктор" по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност" (Счетоводство).

доц. д-р Ива Монева

Варна,
20 *януари* 2020